

มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการกระทบกระเทือนทางสมอง จากการแข่งขันกีฬา

LEGAL MEASURES TO PREVENT CONCUSSION IN SPORTS

ชนมภูมิ งามภูพันธ์*

Chonmapoom Ngampoopun

บทคัดย่อ

การกระทบกระเทือนทางสมองเป็นการบาดเจ็บที่มีความอันตรายร้ายแรง เนื่องจากการบาดเจ็บดังกล่าว ยังไม่มีวิธีในการตรวจสอบทางการแพทย์ หรือ วิธีในการรักษา โดยนักกีฬาถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับการกระทบกระเทือนทางสมอง แต่อย่างไรก็ตามในประเทศไทยกลับยังไม่มีมาตรการป้องกันการกระทบกระเทือนทางสมองจากการแข่งขันกีฬาที่เพียงพอ ซึ่งจะแตกต่างจากในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษที่มาตรการป้องกันการกระทบกระเทือนทางสมองจะมีความชัดเจนและครอบคลุม

คำสำคัญ

กฎหมายกีฬา, การกระทบกระเทือนทางสมอง, โรคเนื้อเยื่อสมองเสื่อมรุนแรงเรื้อรัง

ABSTRACT

Concussion is considered as a severed injury. From medical aspect, there are no specific medical examination or cure apart from preliminary observation. Athletes are the group of people who have a high risk exposure occur as a result from sport activity. In Thailand there are not sufficient legal measures nor other measures to prevent concussion in sport, in contrary from the United States of America and England, where the measures are clearly addressed.

Keywords

Sport Law, Concussion, Chronic Traumatic Encephalopathy

*

นักศึกษานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : chonmapoomn@gmail.com

บทนำ

การได้รับบาดเจ็บจากการแข่งขันกีฬามักจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักกีฬาอยู่เสมอ ซึ่งเมื่อได้พิจารณาในแง่กฎหมายแล้วจะเห็นว่า ในกรณีที่เกิดบาดเจ็บขึ้นจากนักกีฬาผู้นั้นเองย่อมไม่ก่อให้เกิดปัญหาในทางกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด หรือ การเยียวยาความเสียหาย แต่ในส่วนของการบาดเจ็บที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอกจะมีความแตกต่างออกไป เนื่องจากการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อมภายนอกสามารถมีได้ทั้งการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นจากการกระทำของนักกีฬาฝ่ายตรงข้าม จากกรรมการผู้ควบคุมการแข่งขัน จากผู้ฝึกสอนนักกีฬา จากการจัดสถานที่แข่งขัน หรือ จากการใช้อุปกรณ์ที่ไม่เหมาะสมในการแข่งขัน โดยการบาดเจ็บที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอกจะมีได้ทั้งกรณีที่เกิดการบาดเจ็บขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย หรือ กฎกติกาการแข่งขัน และ กรณีที่เกิดการบาดเจ็บขึ้นจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือ กฎกติกาการแข่งขัน ซึ่งในกรณีที่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือ กฎกติกาการแข่งขัน บุคคลที่ทำให้นักกีฬาได้รับบาดเจ็บย่อมจะต้องมีความรับผิดทางละเมิดต่อนักกีฬาที่ได้รับบาดเจ็บอยู่แล้ว แต่ในกรณีที่บุคคลใด ได้ทำให้นักกีฬารับบาดเจ็บโดยได้ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย หรือ กฎกติกาการแข่งขัน กรณีดังกล่าวก็ย่อมจะก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องความรับผิด และ การเยียวยาความเสียหายขึ้น เนื่องจากบุคคลที่ทำให้นักกีฬาได้รับบาดเจ็บย่อมไม่มีความรับผิดในทางละเมิดต่อนักกีฬาผู้ได้รับบาดเจ็บ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำดังกล่าวจะเกิดขึ้นจากความจงใจ หรือ ประมาทเลินเล่อ หรือ ไม่ว่าการบาดเจ็บนั้น จะมีความร้ายแรงมากเพียงใดก็ตาม เพราะการได้รับบาดเจ็บจากการแข่งขันกีฬาตามกฎหมาย หรือ กฎกติกาการแข่งขันในประเทศไทยจะต้องนำหลักกฎหมายจารีตประเพณีมาใช้บังคับเคียงคู่กับบทบัญญัติกฎหมายลายลักษณ์อักษรเพื่อตัดตอนผลของกฎหมายลายลักษณ์อักษร¹ ดังนั้น การพิจารณามาตรการป้องกันการบาดเจ็บจากการแข่งขันกีฬาจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

การบาดเจ็บจากการกระทบกระเทือนทางสมอง หรือ คอนคัสชัน (Concussion)² เป็นการบาดเจ็บที่มีความอันตรายร้ายแรง เนื่องจากการบาดเจ็บดังกล่าวในปัจจุบันยังไม่สามารถตรวจพบได้ และ วิธีในการรักษาก็ยังไม่มีอีกด้วย โดยการบาดเจ็บชนิดนี้จะส่งผลให้การทำงานของระบบประสาท และ สมองของผู้ได้รับบาดเจ็บทำงานผิดปกติไป ซึ่งหากบุคคลใดได้รับการกระทบกระเทือนทางสมองซ้ำบ่อยครั้งดังเช่นในกรณีของนักกีฬา บุคคลดังกล่าวก็ย่อมมีความเสี่ยงสูงที่จะเป็นโรคเนื้อเยื่อสมองเสื่อมรุนแรงเรื้อรัง หรือ โรค Chronic Traumatic

¹ สมยศ เชื้อไทย, คำอธิบายกฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 20 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2557), น.99.

² นริศ เจนวิริยะ, “สมองกระทบกระเทือน,” สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2559, http://www.healthtoday.net/thailand/HealthFocus/healthfocus_154.html

Encephalopathy (CTE)³ ซึ่งโรคดังกล่าวจะทำให้ผู้ได้รับบาดเจ็บมีอาการของโรคทางระบบประสาท เช่น โรคความจำเสื่อม มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางก้าวร้าว การตัดสินใจบกพร่อง สูญเสียการควบคุมตัวเอง และ ยังเพิ่มโอกาสในการฆ่าตัวตายให้สูงขึ้น⁴ ดังเช่น ในกรณีของ จูเนียร์ เซอว (Junior Seau) เทอร์รี่ ลอง (Terry Long) หรือ อังเดรีย วอเตอร์ส (Andre Waters)⁵ ซึ่งบุคคลส่วนใหญ่ที่เสียชีวิตจากโรคเนื้อเยื่อสมองเสื่อมรุนแรงเรื้อรังนี้จะมีอายุเฉลี่ยไม่ถึง 50 ปี ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร

อย่างไรก็ตาม แม้การได้รับบาดเจ็บจากการกระทบกระเทือนทางสมองจะมีความอันตรายร้ายแรงก็ตาม แต่ในประเทศไทยกลับมีเพียงแค่ว่าหมอยาชนิดเดียวเท่านั้นที่ได้มีการบัญญัติกฎหมายไว้ใช้บังคับ กล่าวคือ ระเบียบคณะกรรมการกึ่งมวย ว่าด้วยความปลอดภัยสำหรับนักมวย พ.ศ. 2543 ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติกึ่งมวย พ.ศ. 2542 โดยบทบัญญัติดังกล่าวมีใจความว่า

“ให้นักมวยได้รับการหยุดพักผ่อนร่างกายเป็นการถนอมระบบประสาท สมอง และชีวิต ภายหลังการแข่งขันแต่ละครั้ง โดยปกติไม่น้อยกว่า 21 วัน เว้นแต่กรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้...”⁶

³ Bennet Omalu Foundation, “Discovery of CTE in Football Players,” สืบค้นเมื่อวันที่ 7 กันยายน 2559, <http://bennetomalufoundation.org/about-bennet-omalu/>

⁴ Bennet Omalu Foundation, “About CTE,” สืบค้นเมื่อวันที่ 7 กันยายน 2559, <http://bennetomalufoundation.org/about-cte/>

⁵ Adam Carlson, “Former football players’ suicides tied to concussions,” สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2559, <http://www.ajc.com/news/former-football-players-suicides-tied-concussions/cudUjluE1rqvKNcpE4HQTV> และโปรดดู ASTV ผู้จัดการออนไลน์, “ถึงตำนานผู้ล่วงลับ จูเนียร์ เซอว,” สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2559, <http://www.manager.co.th/Sport/viewnews.aspx?NewsID=9580000091341>

⁶ ระเบียบคณะกรรมการกึ่งมวย ว่าด้วยความปลอดภัยสำหรับนักมวย พ.ศ. 2543 ข้อ 3 ข้อย่อยที่ 5 (5.3)

“ให้นักมวยได้รับการหยุดพักผ่อนร่างกายเป็นการถนอมระบบประสาท สมอง และชีวิต ภายหลังการแข่งขันแต่ละครั้ง โดยปกติไม่น้อยกว่า 21 วัน เว้นแต่กรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(ก) นักมวยนั้นเป็นผู้ชนะในยกแรก ให้หยุดพักร่างกายไม่น้อยกว่า 7 วัน จึงจะทำการแข่งขันใหม่

(ข) นักมวยนั้นเป็นผู้ชนะภายในยกที่ 3 ให้หยุดพักร่างกายไม่น้อยกว่า 18 วัน จึงจะทำการแข่งขันใหม่”

นอกจากนี้หากเป็นกรณีที่นักมวยหมดสติจากการแข่งขัน ระเบียบคณะกรรมการกีฬามวย ก็ได้บัญญัติมาตรการความปลอดภัยไว้โดยเฉพาะว่า

“ในกรณีที่นักมวยที่แพ้น็อกเฮ้ท์ หรือแพ้เทคนิคเกิ้ลน็อกเฮ้ท์ต้องหยุดพักร่างกายไม่น้อยกว่า 30 วัน จึงจะทำการแข่งขันใหม่ นักมวยที่จะทำการแข่งขันใหม่ต้องได้รับการวินิจฉัยร่างกายจากแพทย์ก่อน”⁷

จากระเบียบคณะกรรมการกีฬามวยข้างต้น จึงเห็นได้ว่าการแข่งขันกีฬามวยจะมีกฎหมายบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทบกระเทือนทางสมองไว้อย่างชัดเจน โดยได้กำหนดให้นักมวยจะต้องพักผ่อนร่างกายหลังจากที่ได้ทำการแข่งขันเพื่อเป็นการถนอมระบบประสาทและสมอง ทั้งนี้ หากมีกรณีที่นักมวยหมดสติจากการแข่งขันก็จะมีกฏบังคับใช้มาตรการที่แตกต่างกันออกไปเพื่อให้เกิดความเหมาะสม แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากระเบียบคณะกรรมการกีฬามวยดังกล่าว เป็นกฎหมายเฉพาะที่ใช้บังคับสำหรับกีฬามวยเท่านั้น ดังนั้น การนำระเบียบดังกล่าวไปปรับใช้กับกีฬาชนิดอื่นๆ จึงไม่สามารถทำได้

โดยมาตรการป้องกันการกระทบกระเทือนทางสมองจากการแข่งขันในต่างประเทศกลับมีความแตกต่างออกไป เนื่องจากในต่างประเทศได้ให้ความสำคัญกับการบาดเจ็บดังกล่าวเป็นอย่างมาก โดยได้มีการจัดประชุมระดับนานาชาติว่าด้วยการกระทบกระเทือนทางสมองจากการแข่งขันกีฬามาแล้วถึง 5 ครั้ง⁸ ซึ่งการประชุมนี้จะได้รับการจัดขึ้นโดยสหพันธ์กีฬาระดับนานาชาติในหลายๆ ชนิดกีฬาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพูดคุยเกี่ยวกับการกระทบกระเทือนทางสมอง และ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทบกระเทือนทางสมอง นอกจากนี้ ในการประชุมดังกล่าวจะได้มีการจัดทำรายงานการประชุมขึ้นด้วย เพื่อรวบรวมข้อมูลใหม่ๆ ที่ได้รับการจากการประชุมและนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณชน ซึ่งในรายงานการประชุมดังกล่าวก็จะได้มีการกล่าวถึงเรื่องสำคัญๆ ที่เกี่ยวกับการกระทบกระเทือนทางสมอง เช่น วิธีในการตรวจสอบ วิธีการป้องกัน แนวทางในการปฏิบัติต่อผู้ได้รับการกระทบกระเทือนทางสมอง หรือ ขั้นตอนในการกลับไปทำการแข่งขันของนักกีฬาที่ได้รับการกระทบกระเทือนทางสมอง แต่อย่างไรก็ตาม รายงานการประชุมดังกล่าวก็ได้เกิดขึ้นจากความร่วมมือกันของสหพันธ์กีฬาระดับนานาชาติ ดังนั้น

⁷ ระเบียบคณะกรรมการกีฬามวย ว่าด้วยความปลอดภัยสำหรับนักมวย พ.ศ. 2543 ข้อ 3 ข้อย่อยที่ 5 (5.4) “นักมวยที่แพ้น็อกเฮ้ท์ หรือแพ้เทคนิคเกิ้ลน็อกเฮ้ท์ต้องหยุดพักร่างกายไม่น้อยกว่า 30 วัน จึงจะทำการแข่งขันใหม่ นักมวยที่จะทำการแข่งขันใหม่ต้องได้รับการตรวจวินิจฉัยร่างกายจากแพทย์ก่อน”

⁸ Consensus Statement on Concussion in Sport: the 4th International Conference on Concussion in Sport held in Zurich, November 2012, สืบค้นเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2559, <http://bjsm.bmj.com/content/47/5/250.full> และโปรดดู Consensus Statement on Concussion in Sport: the 5th International Conference on Concussion in Sport held in Berlin, October 2016, สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2560, <http://bjsm.bmj.com/content/early/2017/04/26/bjsports-2017-097699>

เมื่อสหพันธ์กีฬาระดับนานาชาติไม่ได้ก่อตั้งขึ้นโดยความตกลงระหว่างประเทศตั้งแต่สองประเทศขึ้นไป⁹ ด้วยเหตุนี้ สหพันธ์กีฬาระดับนานาชาติจึงไม่ใช่องค์การระหว่างประเทศ รายงานการประชุมฉบับนี้จึงไม่ได้เป็นกฎหมายระหว่างประเทศแต่อย่างใด ดังนั้น นักกีฬา สโมสรกีฬา สมาคมกีฬา หรือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬาในแต่ละประเทศจึงไม่มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามรายงานการประชุมดังกล่าว

ทั้งนี้ แม้รายงานการประชุมว่าด้วยการกระแทกกระเทือนทางสมองจากการแข่งขันกีฬาจะไม่ได้มีสถานะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ แต่สหพันธ์กีฬาระดับนานาชาติต่างก็ได้นำข้อมูลที่ได้รับการรายงานการประชุมดังกล่าวมาปรับใช้ให้เข้ากับลักษณะในการแข่งขันของแต่ละสหพันธ์ เช่น คำแนะนำของสหพันธ์รักบี้ฟุตบอลโลกเกี่ยวกับการกระแทกกระเทือนทางสมองสำหรับบุคคลทั่วไป (Concussion Guidance for the General Public) ข้อบังคับทางการแพทย์ของสหพันธ์ฮอกกี้น้ำแข็งนานาชาติ พ.ศ.2559 (International Ice Hockey Federation Medical Regulations 2016) กฎระเบียบและข้อบังคับของสภามวยโลก (Rules & Regulations of the World Boxing Council) หรือ คู่มือการปฐมพยาบาลและการดูแลสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับนักกีฬาฟุตบอลของสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (First Aid Manual and Related Healthcare Issues for Football) และ คู่มือการแพทย์ฉุกเฉินสำหรับกีฬาฟุตบอล ฉบับที่ 2 (Football Emergency Medicine Manual 2nd Edition) เป็นต้น โดยบางสหพันธ์กีฬาที่เลือกที่จะนำข้อมูล หรือ ข้อสรุปในรายงานการประชุมดังกล่าวไปปรับใช้โดยวิธีการแก้ไขกฎกติกาการแข่งขัน กฎระเบียบ หรือ ข้อบังคับ แต่ในบางชนิดกีฬาที่เลือกที่จะใช้วิธีการจัดทำเอกสารให้คำแนะนำสำหรับวิธีการป้องกัน หรือ วิธีปฏิบัติเบื้องต้นเมื่อนักกีฬาได้รับการกระแทกกระเทือนทางสมอง โดยสภาพบังคับของการปรับใช้ในแต่ละวิธีก็มีความแตกต่างกันออกไป เนื่องจาก หากเป็นการจัดทำเอกสารให้คำแนะนำ เอกสารดังกล่าวก็ย่อมไม่มีผลผูกพันสมาชิกของสหพันธ์นั้นๆ แต่หากเป็นกรณีที่เป็นการนำไปปรับใช้กับกฎกติกาการแข่งขัน กฎระเบียบ หรือ ข้อบังคับ การปรับใช้ดังกล่าวก็จะส่งผลให้ผู้ฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษจากการฝ่าฝืนนั้น แต่อย่างไรก็ตาม แม้กฎกติกาการแข่งขัน กฎระเบียบ หรือ ข้อบังคับที่สหพันธ์กีฬาได้จัดทำขึ้นจะสามารถใช้บังคับกับสมาชิกได้ แต่การบังคับใช้ดังกล่าวก็ไม่ใช่นิยามที่เป็นบทบัญญัติของกฎหมาย หากแต่เป็นการบังคับตามผลของกฎหมายว่าด้วยเรื่องสัญญา

ประเทศสหรัฐอเมริกา และ ประเทศอังกฤษต่างก็ได้มีการจัดทำมาตรการป้องกันการกระแทกกระเทือนทางสมองจากการแข่งขันกีฬาในหลายๆ ชนิดกีฬา โดยการจัดทำมาตรการดังกล่าวได้มีการนำเอาข้อมูลมาจากรายงานการประชุมว่าด้วยการกระแทกกระเทือนทางสมองจากการแข่งขันกีฬา และ มาตรการป้องกันการกระแทกกระเทือนทางสมองของสหพันธ์กีฬาระดับ

⁹ จุมพต สายสุนทร, กฎหมายระหว่างประเทศ เล่ม 1, พิมพ์ครั้งที่ 11 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2557), น.210.

นานาชาติมาปรับใช้ ซึ่งรูปแบบในการปรับใช้ในแต่ละชนิดกีฬาจะมีความแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสม โดยสามารถพิจารณาได้ ดังนี้

ก. ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาไม่ได้มีกระทรวงกีฬาแห่งชาติ หรือ หน่วยงานของรัฐที่คอยควบคุมกำกับดูแลแต่อย่างใด โดยแต่ละชนิดกีฬาก็จะมีหน่วยงานเอกชนที่คอยควบคุมดูแลแยกต่างหากออกจากกัน¹⁰ เช่น เมเจอร์ลีกซอกเกอร์ที่จะกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาฟุตบอล หรือ ลีกกีฬาอเมริกันฟุตบอลระดับอาชีพที่จะกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาอเมริกันฟุตบอล ทั้งนี้ ในประเทศสหรัฐอเมริกาก็จะมีการจัดระบบการแข่งขันที่แตกต่างจากการจัดแข่งขันในทวีปยุโรป กล่าวคือ ในประเทศสหรัฐอเมริกามีระบบการแข่งขันแบบปิด ซึ่งแต่ละสโมสรกีฬาที่เข้าร่วมในการแข่งขันกีฬาอาชีพจะไม่ได้มีการเลื่อนชั้น หรือ ลดชั้นระดับการแข่งขัน นอกจากนี้ การที่มีสโมสรกีฬาใหม่เกิดขึ้นได้นั้น ก็จะต้องเกิดจากการลงมติให้ความยินยอมของสโมสรกีฬาที่อยู่ในลีกนั้นๆ ก่อนด้วย มิเช่นนั้นแล้ว สโมสรกีฬาใหม่นั้นก็จะไม่สามารถจัดตั้งและเข้าร่วมการแข่งขันได้

การแข่งขันกีฬาอาชีพในประเทศสหรัฐอเมริกามีหลักกฎหมายที่เข้ามาเกี่ยวข้อง 3 ประเภท คือ กฎหมายลักษณะสัญญา กฎหมายป้องกันการผูกขาด และ กฎหมายแรงงาน ซึ่งกฎหมายทั้ง 3 ประเภทนี้ มีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากในการช่วยสร้างระเบียบแบบแผนให้แก่องค์กรกีฬาอาชีพในประเทศสหรัฐอเมริกา¹¹ โดยองค์กรกีฬาแต่ละชนิดกีฬาก็จะเป็นหน่วยงานภาคเอกชนซึ่งมีความเป็นเอกเทศ กล่าวคือ หน่วยงานภาครัฐจะไม่เข้าไปแทรกแซงในการบริหารจัดการในองค์กรกีฬานั้นๆ เว้นแต่ จะเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องผลประโยชน์ขัดกัน ความน่าเชื่อถือ หรือ การกระทำละเมิดต่อกฎหมายว่าด้วยการผูกขาด ซึ่งในกรณีเหล่านี้ หน่วยงานของรัฐจะสามารถเข้าไปแทรกแซงเพื่อควบคุมดูแลให้เกิดความเป็นธรรมได้

ในส่วนของการบริหารในแต่ละองค์กรกีฬานั้น แต่ละองค์กรกีฬาก็จะมีกฎระเบียบหรือข้อบังคับ (Sports League or Association's Constitution and Bylaws) ที่ใช้บังคับกับการแข่งขัน และ การบริหารจัดการที่แตกต่างกันออกไป ตลอดจนจะมีการกำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดทางสมองที่แตกต่างกันออกไปด้วย ดังเช่น ในกรณีของกีฬาอเมริกันฟุตบอลที่กำหนดให้ผู้จัดการแข่งขันจะต้องจัดให้มีผู้ที่คอยสังเกตการณ์อยู่ในห้องบันทึกภาพการแข่งขันเพื่อที่จะได้สามารถตรวจสอบภาพจากกล้องบันทึกภาพการแข่งขันว่า นักกีฬามีสิทธิที่จะได้รับการกระทำความผิดทางสมองหรือไม่จากการแข่งขัน ซึ่งหากตรวจสอบแล้วเกิดความสงสัย บุคคลดังกล่าวก็ย่อมมีสิทธิที่จะส่งสัญญาณไปยังทีมงานข้างสนามแข่งขันเพื่อให้ำนักกีฬาคงดังกล่าวออกจากการแข่งขันทันที โดยกฎระเบียบ หรือ ข้อบังคับดังกล่าว

¹⁰ Matthew J. Mitten, Sports Law in the United States, (Kluwer Law International, 2011), p.49.

¹¹ *ibid*, p.49.

ก็จะผูกพันทั้งองค์กรกีฬา และ สมาชิกขององค์กรกีฬาทุกคนในลักษณะของการทำสัญญา ซึ่งหากองค์กรกีฬา หรือ สมาชิกขององค์กรกีฬาคนใดฝ่าฝืนกฎระเบียบ หรือ ข้อบังคับดังกล่าว บุคคลผู้ฝ่าฝืนนั้นย่อมถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดสัญญา และ ต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ได้รับความเสียหายจากการฝ่าฝืนดังกล่าว

ข. ประเทศอังกฤษ

ในประเทศอังกฤษจะมีการแบ่งการควบคุมดูแลการแข่งขันกีฬาออกเป็นหลายหน่วยงาน กล่าวคือ จะมีหน่วยงานที่คอยดูแลด้านการเล่นกีฬาในประเทศอังกฤษ (Department for Culture, Media and Sport) หน่วยงานที่คอยดูแลด้านการกีฬาในระดับนักเรียน นักศึกษา (Department for Education and Skills) หน่วยงานที่คอยดูแลด้านการบริหารงานท้องถิ่น และการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Department of Communities and Local Government) หน่วยงานที่คอยดูแลด้านสุขภาพ (Department of Health) และสุดท้ายคือ หน่วยงานที่คอยดูแลเรื่องการใช้สารกระตุ้นและการกระทำความผิดในการแข่งขันกีฬา (Home Office)¹² นอกจากนี้ในประเทศอังกฤษยังได้มีการจัดตั้งหน่วยงานภาคเอกชนอีกหน่วยงานหนึ่งเรียกว่า การกีฬาแห่งประเทศไทย หรือ Sport England เพื่อทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลการแข่งขันกีฬาในประเทศอังกฤษอีกด้วย¹³

อย่างไรก็ตามหน่วยงานของรัฐและการกีฬาแห่งประเทศไทยก็ไม่ได้คอยกำกับดูแลการแข่งขันกีฬาอาชีพอย่างเฉพาะเจาะจง เนื่องจากหลายๆ ชนิดกีฬาอาชีพในประเทศอังกฤษ จะมีสมาคมกีฬา หรือ หน่วยงานของกีฬานั้นๆ คอยกำกับดูแลอยู่ เช่น สมาคมรักบี้ฟุตบอล (ประเทศอังกฤษ) ที่คอยกำกับดูแลเรื่องเกี่ยวกับกีฬารักบี้ฟุตบอล หรือ สมาคมฟุตบอล (ประเทศอังกฤษ) ที่คอยดูแลเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอล ซึ่งสมาคมกีฬาเหล่านี้จะมีการจัดทำกฎระเบียบ ข้อบังคับ กฎกติกาการแข่งขัน รวมทั้งมาตรการป้องกันการกระแทกกระเทือนทางสมองเพื่อใช้บังคับในการแข่งขันกีฬานั้นๆ อยู่แล้ว เช่น ข้อบังคับของสมาคมรักบี้ฟุตบอล (ประเทศอังกฤษ) (Rugby Football Union Regulations) หรือ แนวทางในการจัดการกับการกระแทกกระเทือนทางสมองของสมาคมฟุตบอล (ประเทศอังกฤษ) ฉบับปี พ.ศ. 2558 (The FA's Concussion Guidelines 2015) ซึ่งระเบียบ ข้อบังคับ กฎกติกาการแข่งขัน หรือ มาตรการป้องกันการกระแทกกระเทือนทางสมองของสมาคมเหล่านี้ก็จะมีผลผูกพันสมาชิกในลักษณะของการทำสัญญา ดังนั้น หากมีการฝ่าฝืน ผู้ที่ฝ่าฝืนย่อมถือได้ว่าเป็นผู้กระทำความผิดสัญญา และ จะต้องได้รับการลงโทษจากการดังกล่าว

¹² Neil King A., *Sport Policy and Governance: Local Perspectives*, (Amsterdam; Boston; London: Elsevier/Butterworth-Heinemann, 2009), pp.69 – 70.

¹³ Sport England, “What We Do,” สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2560, <https://www.sportengland.org/about-us/what-we-do/>

จากที่ได้พิจารณาไปแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าในประเทศไทยยังไม่มีมาตรการทางกฎหมาย หรือ มาตรการอื่นในการป้องกันการกระทำความผิดทางสมองจากการแข่งขันกีฬาที่มีความครอบคลุม และ เพียงพอต่อการใช้บังคับ ดังนั้น การแก้ไขปัญหานี้เรื่องดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง แต่อย่างไรก็ตาม ในการแก้ไขปัญหาก็ควรที่จะต้องแก้ไขปัญหาย่อยอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และ จะต้องพิจารณาถึงเหตุการณ์ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องประกอบกัน เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ มีความเหมาะสมต่อสภาพสังคมในปัจจุบัน โดยแนวทางในการแก้ไขปัญหามีการพิจารณาได้ดังนี้

1. เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางสมองและโรคเนื้อเยื่อสมองเสื่อมรุนแรงเรื้อรัง

การที่จะแก้ไขปัญหานี้เกี่ยวกับการกระทำความผิดทางสมองและโรคเนื้อเยื่อสมองเสื่อมรุนแรงเรื้อรังได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ ได้รับการยอมรับ จะต้องเริ่มจากการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางสมอง และ โรคเนื้อเยื่อสมองเสื่อมรุนแรงเรื้อรัง เพราะหากนักกีฬา หรือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬายังไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางสมองและโรคเนื้อเยื่อสมองเสื่อมรุนแรงเรื้อรังว่ามีความอันตรายร้ายแรงเพียงใด การที่จะแก้ไขข้อบกพร่องของกฎหมาย หรือ แก้ไขกฎกติกาการแข่งขัน หรือ แก้ไขกฎระเบียบของสมาคมกีฬาก็ย่อมไม่มีประโยชน์ เพราะ นักกีฬา หรือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬาจะไม่ให้ความสนใจ และ ไม่ปฏิบัติตาม โดยในการเผยแพร่ความรู้ดังกล่าวก็ควรที่จะได้รับการจัดทำโดยสมาคมกีฬานั้นๆ เนื่องจากสมาคมกีฬาย่อมมีความใกล้ชิดกับนักกีฬา และ เป็นองค์กรที่ทราบถึงวิธีการแข่งขัน รูปแบบการแข่งขัน หรือ ความเสี่ยงที่นักกีฬาจะได้รับการบาดเจ็บจากการแข่งขันเป็นอย่างดี ทั้งนี้ ในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจข้างต้นก็ควรที่จะต้องเป็นเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดทางสมอง เช่น ความหมายของการกระทำความผิดทางสมอง และ โรคเนื้อเยื่อสมองเสื่อมรุนแรงเรื้อรัง สาเหตุของการได้รับการกระทำความผิดทางสมอง และ โรคเนื้อเยื่อสมองเสื่อมรุนแรงเรื้อรัง ลักษณะอาการของผู้ได้รับการกระทำความผิดทางสมอง วิธีการจัดการกับการกระทำความผิดทางสมอง วิธีการป้องกันการกระทำความผิดทางสมอง และ ขั้นตอนในการปฏิบัติก่อนที่จะกลับมาทำการแข่งขันกีฬา

2. แก้ไขกฎระเบียบข้อบังคับของสมาคมกีฬา หรือ แก้ไขกฎกติกาการแข่งขัน

หลังจากที่ได้มีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางสมองและโรคเนื้อเยื่อสมองเสื่อมรุนแรงเรื้อรังให้นักกีฬาและผู้ที่เกี่ยวข้องแล้ว ต่อมาสมาคมกีฬาก็ควรที่จะพิจารณาแก้ไขกฎระเบียบ หรือ ข้อบังคับของสมาคมกีฬา และ แก้ไขกฎกติกาการแข่งขัน เพื่อให้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดทางสมองมีความครอบคลุมและสอดคล้องกับข้อมูลที่มีสมาคมกีฬาได้ทำการเผยแพร่ โดยมาตรา 56 (5) พระราชบัญญัติการกีฬา

แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558¹⁴ ได้วางหลักว่า ข้อบังคับของสมาคมกีฬาอย่างน้อยจะต้องมีข้อกำหนดที่เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก ดังนั้น หากสมาคมกีฬาได้พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมข้อกำหนดเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันการกระแทกกระเ็นทางสมองเข้าไปในข้อกำหนดเรื่องสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกก็ย่อมสามารถทำได้โดยไม่ต้องทำการแก้ไขกฎหมายแต่อย่างใด ซึ่งจะสอดคล้องกับวิธีการแก้ไขปัญหาละกักับการกระแทกกระเ็นทางสมองจากการแข่งขันกีฬาในประเทศสหรัฐอเมริกา และ ประเทศอังกฤษ

3. แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมาย

หากวิธีการแก้ไขปัญหาละกัต้นยังไม่สามารถให้ความคุ้มครองนักกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพิจารณาแก้ไขกฎหมายก็เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาละกัที่ควรจะต้องนำมาใช้ โดยควรจะมีการแก้ไขดังนี้

1) พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 มาตรา 56 โดยเพิ่มข้อความดังนี้

“...(10) ข้อกำหนดเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการกระแทกกระเ็นทางสมองจากการแข่งขันกีฬา...”

การแก้ไขดังกล่าวจะส่งผลให้สมาคมกีฬาต้องจัดทำข้อบังคับโดยมีการกำหนดเรื่องมาตรการป้องกันการกระแทกกระเ็นทางสมอง อันจะส่งผลให้สมาคมกีฬา นักกีฬา และสมาชิกของสมาคมกีฬานั้นๆ จะต้องศึกษาและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด โดยการแก้ไขบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวจะทำให้ให้นักกีฬาในทุกระดับการแข่งขันได้รับความคุ้มครองจากการกระแทกกระเ็นทางสมอง

2) พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556 มาตรา 21 โดยเพิ่มข้อความดังนี้

“...ข้อกำหนดในสัญญาจ้างหรือความตกลงร่วมกันตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นไปตามมาตรฐานการจ้างหรือมาตรการในการคุ้มครองที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยอย่างน้อยต้องกำหนดเรื่องชั่วโมงทำงานตามปกติ วันหยุด วันลา การเลิกจ้าง มาตรการด้านความปลอดภัย และการคุ้มครองนักกีฬาอาชีพหรือบุคลากรกีฬาอาชีพ ซึ่งจะต้องรวมถึงมาตรการป้องกันการกระแทกกระเ็นทางสมองจากการแข่งขันกีฬา การทำประกันเพื่อคุ้มครองชีวิตสุขภาพ และอุบัติเหตุ สำหรับนักกีฬาอาชีพและบุคลากรกีฬาอาชีพ...”

การแก้ไขดังกล่าวจะทำให้สัญญาระหว่างสโมสรกีฬาอาชีพ หรือ สมาคมกีฬาอาชีพกับนักกีฬามีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนถึงข้อตกลงเกี่ยวกับการกระแทกกระเ็นทางสมองเพื่อเป็นการบังคับให้ สโมสรกีฬาอาชีพ สมาคมกีฬาอาชีพ และ นักกีฬาจะต้องทำความเข้าใจ

¹⁴ พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย มาตรา 56

“มาตรา 56 ข้อบังคับของสมาคมกีฬาอย่างน้อยต้องมีข้อความเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้...

(5) ข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก...”

ในเรื่องที่เกี่ยวกับการกระทบกระเทือนทางสมอง ตลอดจนเป็นการกำหนดสิทธิและหน้าที่ระหว่างกันของนักกีฬาและ สโมสรกีฬาอาชีพ หรือ สมาคมกีฬาอาชีพ

3) พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556 มาตรา 37 โดยเพิ่มข้อความดังนี้

“...(4) การจัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพนักกีฬาอาชีพโดยแพทย์แผนปัจจุบัน และรับรองด้วยว่านักกีฬาอาชีพนั้นมีสุขภาพแข็งแรงเพียงพอที่จะเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาอาชีพหรือประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬาอาชีพได้อย่างปลอดภัย ซึ่งในการตรวจสอบสุขภาพและการรับรองของแพทย์ดังกล่าว จะต้องมีการตรวจสอบในเรื่องที่เกี่ยวกับการทำงานของระบบประสาทและสมองของนักกีฬาอาชีพด้วย

(5) การจัดให้มีบุคลากรทางการแพทย์ อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็นและเหมาะสมต่อการรักษาสุขภาพร่างกายของนักกีฬาอาชีพและบุคลากรกีฬาอาชีพอยู่ประจำสนามแข่งขันหรือสถานที่จัดกิจกรรมกีฬาอาชีพ ตลอดเวลาที่มีการแข่งขันกีฬาอาชีพหรือประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬาอาชีพ โดยในการจัดให้มีบุคลากรทางการแพทย์ข้างต้น บุคลากรทางการแพทย์จะต้องเป็นคนกลางที่ไม่มีส่วนได้เสียกับการแข่งขัน บุคลากรทางการแพทย์คนดังกล่าวจะต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านระบบประสาทและสมอง เพื่อย่อยตรวจสอบนักกีฬาที่คาดว่าจะได้รับการกระทบกระเทือนทางสมอง...”

การแก้ไขดังกล่าวจะทำให้การตรวจสอบระบบประสาท และ สมองของนักกีฬากลายเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่แพทย์จะต้องทำการตรวจสอบ และ รับรองก่อนที่จะอนุญาตให้นักกีฬากลับไปทำการแข่งขัน นอกจากนี้ การแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายข้างต้นจะทำให้ นักกีฬาได้รับการตรวจสอบโดยผู้มิวิชาชีพแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในเรื่องของระบบประสาทและสมอง ซึ่งผู้มิวิชาชีพแพทย์ก็จะเป็นคนกลางที่ไม่มีส่วนได้เสียกับการแข่งขัน อันจะทำให้การตัดสินใจของผู้มิวิชาชีพแพทย์เป็นการตัดสินใจที่ไม่มีความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ของนักกีฬาและผลประโยชน์ของสโมสรต้นสังกัดหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ หากการแก้ไขบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการป้องกันการกระทบกระเทือนทางสมองจากการแข่งขันกีฬาสามารถให้ความคุ้มครองนักกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานภาครัฐก็ควรที่จะพิจารณาจัดทำกฎกระทรวง ประกาศ หรือ ระเบียบเพื่อกำหนดให้การแข่งขันกีฬานิติบัญญัติใดบ้างที่ควรจะต้องมีการจัดทำมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการกระทบกระเทือนทางสมองไม่ว่ากีฬานั้นๆ จะเป็นกีฬาอาชีพหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้ ก็เพื่อเป็นการให้ความคุ้มครองแก่นักกีฬาทุกคนที่มีสิทธิได้รับการกระทบกระเทือนทางสมองจากการแข่งขันกีฬาในประเทศไทย โดยสมาคมกีฬานิติบัญญัติต่างๆ ก็ควรที่จะศึกษาแนวทางในการจัดทำมาตรการป้องกันการกระทบกระเทือนทางสมองจากการแข่งขันกีฬาจากพระราชบัญญัติกีฬามวยและระเบียบคณะกรรมการกีฬามวยด้วย เพื่อนำมาตรการป้องกันการกระทบกระเทือนทางสมองในกีฬามวยมาปรับใช้ให้เกิดความเหมาะสมตามแต่ละชนิดกีฬา

บทสรุป

การได้รับบาดเจ็บจากการกระทบกระเทือนทางสมองเป็นการบาดเจ็บที่อันตรายร้ายแรง และ ส่งผลกระทบต่อนักกีฬาเป็นอย่างมาก ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการกีฬาในประเทศไทยจึงควรที่จะศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการกระทบกระเทือนทางสมอง และ โรคเนื้อเยื่อสมองเสื่อมรุนแรงเรื้อรังจากการแข่งขันกีฬาในต่างประเทศ เช่น รายงานการประชุมว่าด้วยการกระทบกระเทือนทางสมองจากการแข่งขันกีฬา หรือ กฎระเบียบข้อบังคับของสหพันธ์กีฬาระดับนานาชาติที่เกี่ยวกับการป้องกันการกระทบกระเทือนทางสมอง ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ นอกจากนี้ การศึกษามาตรการป้องกันการกระทบกระเทือนทางสมองตามพระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. 2542 ก็เป็นสิ่งที่สมควรจะปฏิบัติเช่นกัน เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ และ พัฒนามาตรการป้องกันการกระทบกระเทือนทางสมองจากการแข่งขันกีฬาในประเทศไทยต่อไป

บรรณานุกรม

หนังสือ

สมยศ เชื้อไทย. คำอธิบายกฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 20 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2557) น.99.

จุมพต สายสุนทร. กฎหมายระหว่างประเทศ เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 11 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2557) น.210.

Matthew J. Mitten. Sports Law in the United States. (Kluwer Law International, 2011) p.49.

Neil King A.. Sport Policy and Governance: Local Perspectives. (Amsterdam; Boston; London: Elsevier/Butterworth-Heinemann, 2009) pp.69 – 70.

เว็บไซต์

นริศ เจนวิริยะ “สมองกระทบกระเทือน.” http://www.healthtoday.net/thailand/HealthFocus/healthfocus_154.html, 15 มิถุนายน 2559.

Bennet Omalu Foundation. “Discovery of CTE in Football Players.” [http://bennetomalufoundation.org/about-bennet-omalufoundation.org/September 7, 2016](http://bennetomalufoundation.org/about-bennet-omalufoundation.org/September%207%202016).

_____. “About CTE,” [http://bennetomalufoundation.org/about-cte/September, 7, 2016](http://bennetomalufoundation.org/about-cte/September%207%202016).

Adam Carlson. “Former football players’ suicides tied to concussions.” <http://www.ajc.com/news/former-football-players-suicides-tied-concussions/cudUjluE1rqvKNcpE4HQTV/>, วันที่ 15 มิถุนายน 2559 และโปรดดู ASTV ผู้จัดการออนไลน์. “ถึงตำนานผู้ล่วงลับ จูเนียร์ เซอว.” <http://www.manager.co.th/Sport/viewnews.aspx?NewsID=9580000091341>, วันที่ 15 มิถุนายน 2559.

Consensus Statement on Concussion in Sport: the 4th International Conference on Concussion in Sport held in Zurich. November 2012. <http://bjsm.bmj.com/content/47/5/250.full>, October 15, 2016 และ
โปรดดู Consensus Statement on Concussion in Sport: the 5th International Conference on Concussion in Sport held in Berlin, October 2016, <http://bjsm.bmj.com/content/early/2017/04/26/bjsports-2017-097699>, May 5, 2017.

Sport England. “What We Do.” <https://www.sportengland.org/about-us/what-we-do/>, March 15, 2017